

MEZŐGAZDASÁGI ÉS ÉLELMEZÉSÜGYI MINISZTERIUM

KÖZGAZDASÁGI FŐOSZTÁLY

Csak hivatali használatra!

TÁJÉKOZTATÓ

az erdőgazdálkodás és az elsődleges faipar
1968. évi eredményeiről, 1969-70. évi célkitűzéseiről,
s a központi szabályozók 1969. évi változásairól

Budapest, 1969.

Előadó: st.

MEZŐGAZDASÁGI ÉS ÉLELMEZÉSÜGYI MINISZTERIUM

Közgazdasági Főosztály

Csak hivatalos használatra!

OEE Könyvtár
ÁII.EII. 2021

TÁJÉKOZTATÓ

az erdőgazdálkodás és az elsődleges faipar 1968. évi eredményeiről,
1969-70. évi célkitűzéseiről, s a központi szabályozók 1969. évi
változásairól

Országos Erdészeti Egyesület Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár	
Leltári szám:	19/2020
Csoport szám:	III.
Raktári jelzet:	S. VI. 611

Budapest

1969

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
BEVEZETÉS -----	1
I. AZ 1968. ÉVI EREDMÉNYEK ÉS TAPASZTALATOK -----	3
1. Termelés -----	3
Fakitermelés -----	3
Erdőtelepítés, fásítás -----	3
Faipari termelés -----	4
2. Forgalom -----	4
a/ Belföldi ellátás -----	4
b/ Külkereskedelmi forgalom -----	5
3. Beruházás -----	6
4. Pénzügyi gazdálkodás -----	6
II. AZ 1969-70. ÉVI TERV CÉLKITÜZÉSEI -----	7
1. Termelés -----	7
Fakitermelés -----	9
Erdőművelés -----	10
Faipari termelés -----	11
2. Forgalom -----	12
a/ Belföldi ellátás -----	12
b/ Külkereskedelmi forgalom -----	13
3. Beruházás -----	15
III. KÖZPONTI SZABÁLYOZÓK -----	18
1. Az árrendszerrel összefüggő módosítások -----	18
a/ Termelői és fogyasztói árak -----	18
b/ Árformák -----	21
2. Állami visszatérítés (szubvenció) -----	21
3. Termékforgalmazás -----	22
4. Vámok -----	23
5. Jövedelemszabályozás -----	24
a/ Erdőfenntartási járulék -----	25
b/ Erdőhasználati járulék -----	25
c/ Erdősítések elszámolása -----	26
d/ Import forgalmi adó -----	27
e/ Termelési adó -----	29
f/ Eszközlekötési járulék -----	29
g/ Devizailleték -----	29
h/ Az adóköteles nyereség megosztása -----	29
i/ Bérszorzó -----	30
j/ A tartalékalap képzése -----	30
6. Hitelpolitika -----	30
MELLÉKLETEK -----	
1. 1969-ben életbelépő hatósági árváltozások -----	32
2. A 83/1968/MÉM. É. 5o. /MÉM. sz. utasítás a 42/1967/MÉM. É. 49./MÉM. sz. utasítás kiegészítéséről -----	37

BEVEZETÉS

Az elmúlt év gyakorlatának megfelelően ebben az évben is szükségesnek tartjuk a gazdálkodó szervek tájékoztatását az 1969. évi népgazdasági terv legfontosabb célkitűzéseiről és az azokat alátámasztó közgazdasági ösztönzőkről.

Tervinformációinkban a népgazdaságra, illetve a Mezőgazdasági és Élelmezéstudományi Minisztérium felügyelete alá tartozó ágazatokra vonatkozóan a főbb előirányzatokat csak nagy vonalakban ismertetjük. Részletesebben foglalkozunk viszont az erdőgazdasági és faipari ágazati célkitűzésekkel.

Az új gazdaságirányítási rendszer első évének végéhez érve a tapasztalatok alapján megállapítható, hogy a reform bevezetése jól sikerült, bebizonyosodott az új mechanizmus működőképessége. A mechanizmus eredményesen szolgálja a szocialista tervgazdálkodás továbbfejlesztését.

A népgazdaság fejlődése 1968-ban általában megfelel a tervezettnek. A növekedés egyes területeken az előirányzottnál is valamivel gyorsabb ütemű. A társadalmi termék és a nemzeti jövedelem 5 - 6 %-kal, a fogyasztás kb. 6 %-kal, a felhalmozás - a tervezett 1 - 2 % helyett - mintegy 4 %-kal emelkedik. A fogyasztói piacon általában egyensúlyi helyzet uralkodott, a feketefémek és a fenyő fűrészáru kivételével súlyosabb ellátási zavar nem volt, az árak - az építőipar kivételével - egyetlen területen sem emelkedtek jelentősebb mértékben, nemzetközi fizetési mérlegünk is kedvezőbben alakult a tervezettnél, s csupán a beruházási javak piacán tapasztalhatók egyensúly-problémák, ez azonban természetes következménye annak, hogy a közgazdasági szabályozók hatása a felhalmozás területén csak fokozatosan bontakozhat ki. Egészében véve tehát az új irányítási rendszer bevált, kiállta a próbát. Bizonyítva van, hogy a népgazdaság tervszerű arányos fejlesztését a közvetett irányítás módszerével is biztosítani lehet.

A központi szabályozók is egészében véve jók, néhány kiigazítására azonban főleg a szabályozók beállításának pontatlanságai miatt szükség van.

A tapasztalat szerint az erdőgazdaságok és faipari vállalatok is általában helyesen éltek az új mechanizmus adta lehetőségekkel: Feltárták a helyi szük-

ségleteket, helyes irányban növelték termelésüket, s javították a faellátást. A készletek - a népgazdaság sok más ágával ellentétben - általában csökkentek. A sok oldalról kibontakozó kezdeményezés ellenére kevés a fejlődés, amit az erdőgazdaságok és faipari vállalatok az önálló vállalati kereskedelem- és árpolitika kialakítása és alkalmazása terén elértek.

Az új év küszöbén helyes részleteiben is áttekinteni az elmúlt év tapasztalait, megismernedni a következő év feladataival és az ezeket alátámasztó központi szabályozókkal. Ezek ismerete nélkülözhetetlen ahhoz, hogy az erdőgazdaságok és a faipari vállalatok 1969. évre olyan vállalati tervet állíthassanak össze, amely mind a népgazdaság, mind a vállalat érdekeinek legjobban megfelel, az 1968. évinél hatékonyabb vállalatgazdálkodásra mozgósít, s a dolgozók személyes jövedelmének további emelését biztosítja.

A központi szabályozók módosítása, azok működésének a IV. ötéves terv célkitűzései alapján végzett felülvizsgálatára támaszkodik, s a felülvizsgálat során feltárt problémákat igyekszik kiküszöbölni. A módosítással minden problémát nem sikerült megoldani, azonban a változtatás feltétlenül a IV. ötéves terv alapvető célkitűzései irányában hat, a megfelelő fakitermelési tartalékok gyorsabb kihasználását segíti elő.

Tájékoztatónkat azzal a reménnyel bocsátjuk útjára, hogy az segítséget nyújt az erdészeti és faipari vállalatoknak 1969. évi gazdálkodási programjuk összeállításához, munkájuk megszervezéséhez és távolabbi célkitűzéseik kialakításához.

Budapest, 1969. január hó 3.

Szilágyi Sándor sk.

a Közgazdasági Főosztály vezetője

I.

AZ 1968. ÉVI EREDMÉNYEK ÉS TAPASZTALATOK

1. Termelés

Az erdőgazdálkodás 1968. évi várható termelési értéke országos viszonylatban kb. 4,6 milliárd forint, 3,5 %-kal magasabb az 1967. évi bázisnál. A várható termelési értéknek kb. 14 %-a a termelőszövetkezetek közös gazdálkodásában realizálódik.

Az elsődleges faipar várható termelési értéke - az erdőgazdaságok és termelőszövetkezetek fagyártmánytermelésével együtt - mintegy 4,9 milliárd forint, az 1967. évit kb. 11 %-kal haladja meg.

A fakitermelés országos viszonylatban előreláthatólag eléri az 5,3 - 5,4 millió bruttó m^3 -t; mintegy 6 - 7 %-kal haladja meg az 1967. évi szintet. A növekedés üteme megközelítőleg azonos az utolsó két év növekedési ütemével.

A fakitermelés növelésében döntő szerepet játszott a tűzifa import megszüntetése és a nagytömegű cser papirfa export beindítása, melyek együttesen általában lehetővé tették az előző évihez képest többletként kitermelt faanyag értékesítését.

Ezen a téren természetesen jelentős szerepe volt annak is, hogy az erdőgazdaságok helyesen éltek az új mechanizmus lehetőségeivel és gondoskodtak a korábbi kötött gazdálkodási rendben ki nem elégített helyi szükségletek fedezéséről.

Az iparifa termelés - az 1965 óta tartó majdnem folyamatos visszaesés után - 1968-ban az 1967. évihez képest összesen mintegy 300 000 m^3 -rel, az iparifa hányad pedig 6 - 8 %-kal fog előreláthatólag növekedni. Az 1967. évihez képest nagy mértékben növekszik a papirfa termelés, lényegében a cser papirfa export beindulása következtében.

A fagyártmánytermelés egyre jobban tért hódít a termelőszövetkezeti gazdaságokban is. A termelés általában mindinkább az igényesebb, értékesebb választékok felé tolódik el; a tömeggyártmányok (bányászati fagyártmányok stb.) termelése viszont - a szükséglet csökkenése következtében - jelentős visszaesést mutat.

Az erdőtelepítés és fásítás 1968. évi várható teljesítése mintegy 900 hektárral, kb. 9 %-kal több mint 1967-ben. A cellulóz-nyártelepítésben azonban az 1967. évihez képest jelentős, kb. 1 500 hektár, majdnem 25 %-os visszaesés mutatkozik.

Az erdőfelújításban ugyancsak csökkenés mutatkozik. Ez azonban a vágás-felújítási hátrálékok fokozatos felszámolására utal.

Az aszály az erdősitések eredményességében egyes erdőgazdaságok területén (Kiskunság, Keszthely) jelentős károkat okozott.

Az erdőfelújítás és erdőfenntartás költségei - a ráfordításos alapon elszámolható munkák költségfelhasználása miatt - a tervezetthez képest jelentős mértékben megnövekedtek. A ráfordításos műveletek aránya a tervezett 20 %-ról 30 %-ra nőtt. A IV. ötéves tervnek egyik alapvető célkitűzése, hogy a faár-színvonalat az erdőfenntartás költségeinek mérséklésével is csökkentjük. Az 1968-ban tapasztalt tendencia ezzel a célkitűzéssel alapvetően ellenkezik, ezért a jövőben ennek elejét kell venni, s főleg a ráfordításos munkák költség-felhasználását csökkenteni kell.

A faipari termelés terén az 1967. évihez képest jelentős többlet várható főleg parkettában és furnérban. A láda-, farostlemez- és a forgácslap termelés is 5 - 15 %-kal haladja meg az 1967. évi színvonalat. Némi visszaesés csupán fenyő fűrészáruban várható.

A hárosi forgácslapgyár ez év II. negyedére tervezett üzembehelyezésének rendkívüli elhúzódása a tervszámításban előirányozotthoz képest kb. 12 000 m³ termelésekiesést és ezáltal ellátási zavarokat okozott.

2. Forgalom

a/ Belföldi ellátás. Az év elején meglehetősen sok ellátási probléma mutatkozott. Így pl. papírfában, bányafában, sőt lombos rönkben is, emellett fenyő fűrészáruban és furnérban is súlyos ellátási zavarokra lehetett számítani.

Papírfában és bányafában a problémák már az év elején, februárban megoldódtak. A rönkellátási nehézségek azonban terven felüli csehszlovák importot tettek szükségessé.

Ezeknél sokkal súlyosabb problémák rajzolódtak ki már az év elején fenyő fűrészáruban és furnérban.

A fenyő fűrészáru ellátás nehézségeivel a kormányzerveknek is többször kellett foglalkozniuk. A problémát az okozta, hogy a fenyőigények a tervhez képest erősen megnövekedtek, ugyanakkor nem volt elegendő helyettesítőanyag. Az ősztönzés ellenére a nyár fakitermelés nem nőtt elegendő mértékben. A hárosi üzembehelyezés elhúzódása miatt forgácslap sem volt elég. Ezért az igények mind a fenyő fűrészárura összpontosultak. Ezeket szocialista importból nem lehetett fe-

dezni, ezért az egyensúly megteremtése érdekében év közben a tőkés jellegű import terven felüli növelése vált szükségessé. Így 1968-ban a fenyő fűrészáru import jelentős mértékben meghaladja az 1 millió m^3 -t, s ebből több mint 100 000 m^3 lesz a tőkés jellegű import.

Furnérban komplikáltabb a helyzet, mert ennek forgalmazása nem egysátozás. Az adatok egybevetése alapján az év elején 3,4 millió m^2 hiány mutatkozott, a tervben előirányzott 2,2 millió m^2 importon felül. A butor-export és a belföldi butorellátás érdekében tervben felül 8 - 900 000 m^2 többlet importot kellett engedélyezni, s így a furnér-import 1968-ban előreláthatólag elérheti a 3 - 3,1 millió m^2 -t több mint 1 millió g értékben.

A tűzifaellátás terén az év elején arra számítottunk, hogy az import megszüntetése és a cser papirfa export beindítása következtében szükség lesz a fakitermelés további növelésére. Ezzel a várakozással ellentétben alakult a helyzet. A tűzifa-fogyasztás a korábbi évek emelkedő, majd stagnáló tendenciájával ellentétben 1968 folyamán közel 300 000 m^3 -rel csökkent. A tűzifa készletek országosan 40 - 50 000 m^3 -rel csökkentek ugyan, egyes megyékben azonban értékesítési problémák voltak tapasztalhatók. Az év folyamán ez volt az egyetlen terület ahol a fogyasztási helyektől távolfekvő erdőgazdaságoknál értékesítési problémák jelentkeztek.

b/ Külkereskedelmi forgalom

A belföldi ellátási helyzet miatt a külkereskedelmi forgalom terén 1968-ban változatlan tendenciák érvényesültek:

A fa- és fatermék import, főleg késztermékekben, fenyő fűrészáru-ban, furnérban és papiripari termékekben jelentős mértékben növekedett, az export viszont - bár feldolgozatlan alapanyagokban, főleg papirfában nőtt - késztermékekben, elsősorban fenyő fűrészáruban csökkent az 1967. évihez képest.

Így részben az igények növekedése, főleg azonban a feldolgozó kapacitások hiánya miatt a fa- és fatermékek várható külkereskedelmi egyenlege, elsősorban tőkés viszonylatban 1968 folyamán mintegy 50 millió DFT-tal tovább romlik, meg fogja közelíteni az 1,4 milliárd DFT-ot.

Külkereskedelmi vonatkozásban - annak ellenére, hogy az alapvető tendenciák változatlanul kedvezőtlenek - jelentős eseménye volt az 1968 évnek a cser papirfa export megindulása. Ennek mennyisége a III. negyedév végéig már megközelítette a 160 000 $űrm^3$ -t. Kizárólag ennek köszönhető, hogy 1968. évi összes papirfa exportunk az 1967. évi színvonalat kb. 130 - 140 000 $űrm^3$ -rel meghaladja; nyár papirfa exportban - a belföldi ellátási nehézségek miatt - visszaesés várható.

Ugyancsak számottevő eredmény a boksafaszén termelés - és export fellendülése is.

A fagyártmányok és egyéb fatermékek exportjának bővülése viszont rendkívül vontatottan halad, ezek mennyisége alig növekszik.

3. Beruházás

A minisztérium egész területén az 1968. évi beruházási előirányzat teljesítése - jórészt a pótkezelési időszak megszűnése következtében - 94,3 % lesz. Ezzel szemben

- az erdőgazdaságok területén 96,8 %-os,
- a faipari vállalatoknál 82,8 %-os.

Az erdészeti és faipari ágazat területén a III. negyedév folyamán lényegesen emelkedett a beruházási tevékenység. Ennek ellenére az előirányzathoz képest mintegy 33 millió Ft ismét felhasználatlanul marad. A lemaradásból 18 millió Ft az állami, 15 millió Ft a vállalati kategóriába tartozó beruházásokra esik. Az állami beruházások terén várható lemaradás elsősorban az aszály miatt erdőtelepítési kieséssel és ismét a Hárosi Falemezművek építési lemaradásával függ össze.

A globális lemaradás ellenére nagy eseménye volt az 1968. évnek a hárosi 25 000 m³ kapacitású forgácsológyár november 6-án történt üzembehelyezése.

4. Pénzügyi gazdálkodás

Az év elején különösen az erdőgazdaságoknál eléggé általánosan az volt a nézet, hogy az új szabályozók az 1967. évinél rosszabb jövedelmi helyzetet teremtenek. Ebben nagy szerepe volt annak is, hogy a szabályozók működésének elemzésében nem mélyedtek el, azok hatását csak rendkívül felületesen ítélték meg, s ennek alapján pesszimista hangulatot keltettek.

Ennek következtében általában minden erdőgazdaság és vállalat lehetőségeit erősen alábecsülve állította össze 1968. évi tervét. Ez súlyos hiba volt, mert a terv nem tudott eléggé mozgósítani.

A várható eredmények alapján egyértelműen meg lehet állapítani, hogy a szabályozók minden erdőgazdaság és vállalat számára biztosították a jövedelmező gazdálkodás feltételeit. Az eredmények általában lényegesen jobbak lesznek a számításbavetté. Mind a vállalati eredmény, mind a visszamaradó fejlesztési, mind a részesedési alap, mind pedig a központosított tiszta jövedelem nagyobb lesz a tervezettnél. A személyes jövedelmek is általában jelentős mértékben növekednek, mind az 1967 évihez, mind a tervezetthez képest.

Az eszközarányos nyereség az erdőgazdaságoknál - a tervszámításban előirányzott 5,3 %-kal szemben - jelentősen meghaladja a 9 %-ot a faipari vállalatoknál pedig az előirányzott 4,5 %-kal szemben meghaladja a 14 %-ot.

Az ERDÉRT-nél már év közben mutatkozó feltűnő eredményjavulás rendkívüli eredményelvönő intézkedést tett szükségessé. Ehhez az szolgáltatott objektív alapot, hogy a fenyő fűrészáru import egységárak - az időközben szükségessé vált tőkés import ellenére - az árreform során számításbavettnél lényegesen kedvezőbbben alakultak.

Egyes erdőgazdaságok és vállalatok a tervezetthez képest ugyancsak kiemelkedő eredményt érnek el. Ennek ellenére ezeknél sem év közben, sem utólag eredményelvönő intézkedésre nem kerül sor.

Az eredmények alapján a visszamaradó részesedési alap a bérfelhasználásnak az erdőgazdaságoknál átlagosan 9,4 %-a, az iparvállalatoknál 8,7 %-a, s az ERDÉRT-nél 9,3 % lesz.

A nyereségből képződő, s a vállalatoknál visszamaradó fejlesztési alap pedig az eszközértéknek az erdőgazdaságoknál 1,8 %-a, az iparvállalatoknál 3,9 %-a, az ERDÉRT-nél pedig 2,2 % lesz.

II.

AZ 1969-70. ÉVI TERV CÉLKITÜZÉSEI

1. Termelés

Az erdészet és faipar területén az 1969. és 1970. évi terv alapvető célkitűzése a hazai nyersanyagbázis és a feldolgozó kapacitás egyensúlyának javítása, a hazai termelési lehetőségeknek a fenyő import mérséklése érdekében történő még jobb kihasználása.

Ennek megfelelően az erdőgazdálkodás termelési értéke 1969-ben és 1970-ben - a mellék- és kiegészítő tevékenységgel együtt - 6 %-kal, illetve 4 %-kal növekszik.

Az 1969. I. 1-én életbelépő újabb szervezeti változás következtében tovább csökken a vállalati, s nő a költségvetési folyószámlás rendszerben működő erdőgazdaságok termelési értékének aránya, az alábbiak szerint:

Megnevezés	A termelési érték összetétele %	
	1968	1969
MÉM állami erdőgazdaságok		
vállalati szervezetben	69,7	62,1
költségvetési üzemenként	3,1	9,9
Termelőszövetkezetek	16,4	17,2
Egyéb állami	10,8	10,8
Összesen	100,0	100,0

Az elsődleges faipar - bár fejlődése a hazai nyersanyagtermelési lehetőségekhez viszonyítva távolról sem kielégítő - az 1969-70. évi előirányzatok szerint a könnyűiparnak a papíriparral együtt legnagyobb növekedést mutató ágazata. A könnyűipar fejlődése már 1968-ban lelassult, 1969-ben összes termelése csak 3 %-kal növekszik az 1968. évihez képest. Az elsődleges faipar termelése viszont - az erdőgazdaságok faipari és fagyártmány-termelésével, s a termelőszövetkezetek fagyártmány-termelésével együtt - a tervszámítások szerint 1969-ben 6 %-kal, 1970-ben 4,5 %-kal növekszik:

Az ágazat fejlődését közvetlenül befolyásoló papíripar termelésében ugyancsak évi 6 - 7 %-os növekedést irányoztak elő, elsősorban a Dunaujvárosi Író-nyomó Papírgyár javuló kapacitás-kihasználására számítva. A további fejlődést szolgálja, hogy 1969-ben megkezdődnek a Budafoki Papírgyár évi 22 000 tonna kapacitás-növekedést eredményező kartongépének, 1970-ben pedig a nyiregyházai évi kb. 70 000 tonna kapacitású hullámdoboz- és zsákgyárnak a beruházásai. Ezek üzembehelyezése jelentős mértékben javítani fogja csomagolóanyag ellátásunkat, s feltehetően enyhíteni fogja a következő 1 - 2 évben még a faládagyártásra nehezedő nyomást. Sajnos a cellulózgyártás nagyobb méretű fejlesztése egyelőre halasztást szenvedett.

A növekedés tervezett évenkénti átlagos mértéke mind az erdőszetben, mind a faiparban megfelel a III. ötéves tervidőszak első három évében elért növekedési ütemnek. Az 1966-67. évi tényleges eredmények, az 1968. évi várható teljesítés és az 1969-70. évi tervszámítások alapján a III. ötéves terv termelési érték előirányzata az erdőgazdálkodásban 110 %-ra, az elsődleges faiparban kb. 128 %-ra teljesül.

A rendelkezésre álló nyersanyagbázis kihasználását tekintve azonban az 1969-70. évi előirányzatok - a ffeldolgozó ipar meglehetősen egyoldalú struktúrája és elégtelen kapacitása miatt - még mindig a lehetségesnél lényegesen alacsonyabb fejlődést irányoznak elő. A meglévő tartalékok kihasználását csak újabb farestlemez-, és forgácslapüzemek létesítése és a cellulózgyártás jelentős kapacitásbővítése teszi majd lehetővé.

A fakitermelés országos előirányzata 1969-re, 1970-re 5,9 millió bruttó m³, az 1968. évi várható teljesítést 1969-ben 3 %-kal, 1970-ben 10 %-kal haladja meg. Az eddigi évek teljesítése és a fenti előirányzatok alapján a III. ötéves terv fakitermelési előirányzatának kb. 9 %-os túlteljesítése várható.

A fakitermelési előirányzatokkal kapcsolatban az alábbi fontosabb problémákra kell felhívni a figyelmet:

A cser fatömeg-tartalékok hasznosítása terén már az 1968. év is meglehetősen nagy előrehaladást eredményezett. Az 1969-70. évi terv a cser fakitermelésnek az 1968. évihez képest további 60 000 m³-rel való növelését irányozza elő. A tervszámítás abból a feltételezésből indult ki, hogy a cser papírfá exportot az 1968. évhez képest is jelentős mértékben lehet majd növelni. Sajnos azonban a külkereskedelemtől kapott legújabb tájékoztatás szerint ennek piaci feltételei egyelőre nincsenek biztosítva. A piac felvevőképessége 1969-ben legfeljebb az 1968. éviének megfelelő mennyiségű cser papírfá exportot tesz lehetővé. Emiatt a cser fakitermelés növelése hatékonyabb vállalati kereskedelmi tevékenységet, újabb piacok felkutatását teszi szükségessé.

Ezzel kapcsolatban fel kell hívni a figyelmet arra, hogy az ERDÉRT közlése szerint az 1969. évi cser fűrészáru- és gömbfa-igények az erdőgazdaságok vállalásai alapján nem lesznek kielégíthetők. Ezért az ERDÉRT cser rönk import engedélyezését kérte.

Jelenleg országos viszonylatban akácban vannak a legnagyobb fatömeg-tartalékok. Ezért az 1969. évi tervszámítások az akác fakitermelésnek az 1968. évihez képest 130 000 m³-rd, 1970-ben további 200 000 m³-rel való növelését irányozzák elő. A közgazdasági szabályozók módosítása a fakitermelés növeléséhez kedvező közgazdasági környezetet teremt. Az erdőgazdaságokra háruló további feladat a fakitermelés növelésével összefüggő piaci feltételek megteremtése.

Ezzel kapcsolatban tájékoztatásul közölni lehet, hogy a közeljövőben megjelenik az akácoszlopok felhasználásának tilalmazását feloldó rendelkezés. U-

gyancsak folyamatban van az 1955 és 1956-ban kiadott tilalmi lista felülvizsgálata és módosítása is. Ezek az intézkedések feltehetően elő fogják segíteni a hazai lombos faanyagok hasznosítását, s az import helyettesítését.

A nemes nyár fakitermeléssel kapcsolatban egyes erdőgazdaságok részéről - a vágáskor felemelésében kifejezésre jutó - csökkentési törekvések érvényesülnek. A minisztérium vezető testülete ezeket a törekvéseket megvizsgálta és határozottan állást foglalt, hogy a nemes nyár fakitermelés csökkentésére irányuló, akár közvetett, akár közvetlen módszereket vissza kell utasítani. Szükségessé teszi ezt egyrészt az, hogy nyár papírfában jelentős kielégítetlen exportigények vannak; a belföldi papírfá-ellátást is csak kb. 40 000 ürm³ importtal lehetett biztosítani, s elsősorban a belföldi ellátási zavarok miatt sajnálatos módon ismét tovább halasztódik a Déldunai Papiripari Kombinát cellulózzüzemének beruházása. Mindezen kívül, főleg a lággyártásban a nagyarányú fenyő helyettesítés szintén a nemes nyár kitermelés növelését tenné szükségessé. Ezért a kitermelés csökkentését hatósági intézkedésekkel semmiképpen nem szabad aláátmasztani.

Az 1969. évi terv még mindig kb. 7 500 tonna faszén importot irányoz elő. A boksa faszén termelés további jelentős növelésével - a tűzifa feleslegek hasznosításán kívül - célul lehet tűzni a faszén importnak 1970-71-ben történő teljes kiküszöbölését. A tűzifa árcsökkentése ezt a célkitűzést feltétlenül aláátmasztja.

Az erdőfelújítás terén az 1969-70. évi előirányzatok a III. ötéves terv némi túlteljesítését jelentik. Ez az elmaradt vágáfelújítások felszámolásában való megfelelő mértékű előrehaladást bizonyítja.

Az erdőtelepítésben és fásításban azonban - a cellulóz-nyártelepítést is beleértve - az 1969-70. évi előirányzatok alapján a III. ötéves tervhez képest összesen mintegy 8000 ha (10 %), ezen belül a mezőgazdasági cellulóz-nyártelepítés terén összesen mintegy 9 000 hektár (25 %) lemaradás várható.

A jövőbeni nyárfaellátás biztonságossá tétele érdekében az 1969-70. évi tervnek egyik alapvető célkitűzése, hogy az 1968. évi 4 700 hektárral szemben 1969-ben és 1970-ben 6 000 - 6 000 hektár mezőgazdasági cellulóz nyár telepítését valósítsunk meg. A pénzügyi feltételeket elsősorban ennek a célkitűzésnek a megvalósítására kell biztosítani. Emellett azonban az erdőgazdaságoknak, az ERTI-nek és az illetékes szerveknek fontos feladata, hogy a célkitűzés megvalósításának szakmai feltételeit megteremtsék (talajvizsgálat, ültetési anyag stb.).

A tervnek ugyancsak fontos célkitűzése a mostoha körülmények között gazdálkodó termelőszövetkezetek fásítási lehetőségeinek minél teljesebb

kihasználása. A rendelkezésre álló fásítási lehetőségeinek minél teljesebb kihasználása. A rendelkezésre álló fásítási hitelkeretből - a szakmai feltételek teljesítése esetén - elsősorban ezeknek a termelőszövetkezeteknek a fásítási igényeit kell kielégíteni. Ezáltal egyrészt e szövetkezetek számára hasznos munkaalkalmat teremtünk, másrészt előrehaladást érhetünk el a talajvédő fásítás terén.

Az elsődleges faipar 1969-70. évi előirányzatai az 1968. évi várható teljesítéshez képest a fenyő fűrészáru termelésnek kb. 9 %-os növelésével, lombos fűrészáruban viszont némi (3 %) csökkenéssel számolnak az állami szektorban.

A parkettatermelés előirányzata - az új kapacitások belépésének eredményeként - 1969-ben 31 %-os, 1970-ben 105 %-os növekedést tartalmaz. Ezt a növeledést egyébként a hajópadló fogyasztói árának jelentős emelése is alátámasztja.

A lemeztermelés előreláthatólag az 1968. évi szinten marad a következő két évben is. 1970-ben remélhetőleg megindul a Mohácsi Farostlemezgyár évi 60 000 m³ kapacitású új üzemének beruházása.

Butorlapban - a hárosi forgácslapüzem beindulására való tekintettel - 1969-ben 43 %-os, 1970-ben 53 %-os termelésnöveléssel számolunk az 1968. évihez képest. Ez a növekedés még mindig nem teszi lehetővé a szükségletek teljes kielégítését.

Mind a lemez-, mind a butorlap-termeléssel kapcsolatban fel kell hívni a figyelmet egy jelentős új felhasználó, a lágymányosi beépített butorgyár új üzemének 1969. évi beindulására, mely főleg nyers és felületkezelt farostlemezben újabb igénnyel fog jelentkezni.

A furnir termelés 1969-ben 22 %-kal, 1970-ben 29 %-kal növekszik, az 1968. évihez képest. Ennek ellenére a terv továbbra is jelentős mennyiségű importtal számol

A ládatermelés - a várható szükségletek alapján - az előirányzat szerint 1969-ben 14 %-kal, 1970-ben 31 %-kal növekszik. A termelésnövelést részben a mezőgazdasági üzemekkel való kooperáció kiszélesítésével, részben pedig a vásárosnaményi forgácsládagyár üzembehelyezésével kell elérni. Fontos feladata a Ládaipari Vállalatnak a vásárosnaményi üzem 1969. évi beindítása és az új üzem termékeinek, a faforgácsláda piacának az előkészítése. Ugyancsak fontos feladata a Ládaipari Vállalatnak a nyár gömbafelhasználás fokozása - ha szükséges, import utján is - és ezáltal a fenyő fűrészáru felhasználás abszolút értelmű csökkentése.

Vasuti talpfában a terv célul tűzi 1970-ig az import teljes megszüntetését. Szükséges, hogy e célkitűzés megvalósításának, vagyis a talpfatermelés volumenének az 1968. évi 6 000 m³-ről 1969-ben 12 500 m³-re, majd 1970-ben 21 000 m³-re való növelésének közgazdasági feltételeit 1969. I. felében feltárjuk és megoldjuk.

A hordógyártás vonatkozásában fontos célkitűzése a tervnek a kormányhatározattal III. kategóriásnak minősített hordógyári üzemek kitelepítésének előkészítése.

2. Forgalom

a/ A belföldi ellátás terén várható problémákat és kilátásokat jórészt már az előző termelési fejezetben tárgyaltuk. Kiegészítésként még a következőkre kell felhívni a figyelmet.

Az 1968-ban elért fejlődés ellenére még mindig vannak jelentős belföldi szükségletek, amelyeket hazai termelésből fedezni lehetne. A felhasználók azonban - az erdőgazdaságok és faipari vállalatok elégtelen kereskedelmi és főleg propaganda - tevékenysége miatt - ezekről a lehetőségekről nem tájékozottak, ezért szükségleteiknek sok esetben lényegesen költségesebb import-anyagokkal való kielégítését sürgetik. Az erdőgazdaságok és faipari vállalatok nem eléggé élnek a kereskedelmi önállóság lehetőségeivel, s emiatt sok jó alkalom kihasználását elmulasztják. A következő években - vállalati érdekből is - mindenekelött ezen a téren kell és lehet fejlődést elérni.

Ezzel kapcsolatban külön is fel kell hívni a figyelmet a butoripari üzemekkel való közvetlen kapcsolat szélesítésére. A butorüzemek általában helyhiánnyal küzdenek, termelésüket helyhiány miatt csak nagy nehézségek árán tudják növelni. A butoripari alkatrész-gyártásnak a fagyártmányüzemekbe és fűrészüzemekbe való kihelyezése jelentős előrehaladást eredményezhetne. Amennyiben az állami butorüzemek a megoldás elől valamely oknál fogva elzárkóznának, feltétlenül meg kell kísérelni az országos butoripari termelésnek kb. 38 %-át produkáló kisipari szövetkezetekkel ilyen, kölcsönös: előnyöknön alapuló kooperációs megállapodást kötni.

A mezőgazdasági termelő szövetkezetekkel való kapcsolatok szélesítésére ugyancsak fel kell hívni a figyelmet. Ezen a téren 1969-ben, főleg a Ládaiipari Vállalatra várnak nagy feladatok, a mezőgazdasági üzemekkel való kooperációs nagyüzemi ládagyártás széleskörű megszervezésében.

b/ Külkereskedelmi forgalom

Mind faellátásunk, mind fatermékeink hasznosítása terén jelentős szerepe van a nemzetközi fapiacnak. Ezért célszerű ennek tendenciáit az Európai Gazdasági Bizottság fabizottságának 1968. októberi jelentése alapján röviden ismertetni.

Az európai fapiac passzív külkereskedelmi egyenlege egyre növekszik. A legújabb felmérések szerint azonban megállapították, hogy Európa tulajdonképpen képes lenne az 1975-ben fában jelentkező szükségleteket teljes egészében kielégíteni, a költségtényezők - elsősorban a munkabérek - állandó emelkedése azonban a rendelkezésre álló lehetőségek teljes kihasználását nem teszi lehetővé. Emiatt Európa faimportja rohamosan tovább fog növekedni.

Nemzetközi viszonylatban tapasztalható, hogy az erdőgazdálkodás - a mezőgazdasághoz hasonlóan - visszavonul az ökonomiai szempontból vett határterületekről, ahol az erdőgazdálkodás nem tud megfelelő jövedelmet biztosítani. Ezek a területeken egyre inkább a szociális, üdülési stb. célok kerülnek előtérbe, az állam fokozottabb támogatása mellett. Az erdőgazdálkodás keretében megmaradó területeken pedig gyors ütemben fejlődik a gazdasági integráció az erdőgazdaság és a faipar között.

A fenyő fűrészáru fogyasztás terén az európai piacon lassu csökkenéssel számolnak. Ez lényegében arra vezethető vissza, hogy gyakorlatilag befejeződött a háború utáni helyreállítási szakasz, s a fenyő fűrészáru fogyasztás felvette a hosszútávú trend irányvonalát.

A papírfa felhasználás - ugyancsak a hosszútávú tendenciákhoz igazodva - a fenyő fűrészárunál lényegesen gyorsabb ütemben növekszik. Az egyes országok szükségleteiket mindinkább saját termelésből fedezik, ezért a papírfa-export és import európai viszonylatban 1967. óta állandóan csökkenő tendenciát mutat. Finnország továbbra is Európa legnagyobb papírfa importőre, a Szovjetuniótól vásárolt nyersanyagot papíripari késztermékké feldolgozva és exportálva javítja fizetési mérlegét.

A bányafa-piac jelentősége európai viszonylatban állandóan csökken. Az NSzK bányafa importja - részben a szükséglet csökkenése, részben a helyettesítő anyagok nagyarányú előretörése következtében - 1955-68-ig 1,6 millió m^3 -ról 100 000 (százezer) m^3 -re, az Egyesült Királyság bányafa importja pedig - hasonló okok miatt - 1,3 millió m^3 -ról 175 000 m^3 -re csökkent. A bányafát importáló euró-

pai országok listáján hazánk 1955-ben még a harmadik helyen volt, 1968-ban pedig az NSZK-t és az Egyesült Királyságot is messze megelőzve az első helyre kerülünk.

A faárak tekintetében a fenyő fűrészárúnál számottevő ármozgás nem észlelhető, a gyengébb minőségű termékek kivételével, melyek ára állandóan csökken. A papirfa árak - a nagy európai széldöntés miatt - 1967-ben és 1968 első felében is erősen csökkentek. 1968 második felében bizonyos mértékű stabilizálódás következett be.

Hazai viszonylatban a faanyagok és faipari termékek exportjának (elsősorban papirfában) további növelése, valamint a fenyő fűrészáru helyettesítésére kialakított koncepció és a tűzifa import kiküszöbölése stb. ellenére sem várható, hogy az ország fa külkereskedelmi mérlegének romlása 1969-70-ben mérséklődjék. Ennek oka az, hogy a szükségletek emelkedése - főleg feldolgozott késztermékekben - lényegesen gyorsabb ütemű, mint a papir-, farostlemez-, forgácslap- és egyéb fafeldolgozó iparunk fejlődése. Ezért a következő években a külkereskedelmi mérleg további romlása várható.

Az import a tervszámítások szerint tovább növekszik

- fenyő gömbfában,
- nyár és nyír papirfában,
- exóta rönkben,
- lombos (bükk stb.) fűrészáruban,
- lemezben, és
- butorlapban.

Bizonyos mértékű csökkenést, de volumenében még mindig jelentős mennyiségű importot irányoz elő a terv a következő két évre is furnérban és talpfában. A belföldi termelés fokozása és a helyettesítési lehetőségek kihasználása révén, gyakorlatilag minden termékben mód van az előirányzott import csökkentésére, s ennek megfelelően az esetleges belföldi többletermelés értékesítésére.

Exportunknak továbbra is legjelentősebb tétele a papirfa. Ennek mennyiségét a tervszámítás szerint az 1968. évihez képest kb. 100 000 m^3 -rel kellene növelni. A LIGNIMPEX-től kapott tájékoztatás szerint ennek piaci feltételei megvannak. Bükk papirfában az erdőgazdaságok eddigi felajánlásai alapján a piaci lehetőségekhez képest 26 %, gyertyánban kb. 80 % hiány mutatkozik. Fűz, éger, és nemes nyár papirfában is gyakorlatilag korlátlan export-lehetőségek állnak rendelkezésre. Cser papirfában megközelítőleg a folyó évi volumenű exportra van kilátás.

Fenyő fűrészáruban a tervszámítás csökkenő tendenciájú, de még mindig jelentős volumenű exportot irányoz elő. Lombos fűrészáruban az exportnak a következő két év alatt az 1968. évinek kétszeresére történő növelésére van szükség. A LIGNIMPEX tájékoztatása szerint, amennyiben megfelelő felajánlás történik, akác és cser fűrészárut, esetleg akác talpfát is lehet jelentős mennyiségben exportálni.

A láda-export csökkenő tendenciájú. A tervszámítások szerint az exportnak 1969-től kezdve új tétele lesz - elsősorban választékcseré formájában - a furnér. Ennek megvalósítása mind a termelők, mind a külkereskedelmi vállalat részéről alapos felkészülést igényel.

Az exportárak tekintetében - a LIGNIMPEX tájékoztatása szerint - a kilátások a következők:

- A cser papírfá ára ürm^3 -ként előreláthatólag kb. 30 - 50 centtel csökken.
- Bükk papírfában az utólagos elszámolás során a LIGNIMPEX már ez évben is ürm^3 -ként kb. 50 centtel emeli az árat a szerződéses limit-árhoz képest; 1969-ben is a növelt ár (6,44 $\text{§}/\text{ürm}^3$) elérése várható.
- Vegyes lombos papírfában az utólagos elszámolás során a LIGNIMPEX a folyó évi szerződéses limit-árhoz képest ürm^3 -ként kb. 10 centtel emeli az árat; 1969-ben azonban legfeljebb a folyó évi limitár elérésére lehet számítani.
- Nemes nyár papírfában a folyó évi elszámolás előreláthatólag azonos lesz a limitárral; 1969-ben azonban ürm^3 -ként legalább 40 cent árcsökkenés várható.
- Tüzfában a folyó évi elszámolások során és 1969-ben is a folyó évi limitárakhoz képest tonnánként 30 - 40 cent áremelésre lehet számítani.
- Egyéb fatermékekben, elsősorban fagyártmányokban a LIGNIMPEX a limit-árakat már év közben is emelte; 1969-ben megközelítőleg ezekre a növelt limit-árakra lehet számítani.

3. Beruházás

Beruházáspolitikai irányelvek: Az erdészeti és faipari ágazat fejlesztése szempontjából továbbra is alapvető fontosságúnak tartjuk az eddig ipari célra nem hasznosítható alacsonyabbrendű favyasztékok ipari terméké történő feldolgozásának biztosítását, ennek érdekében elsősorban a farostlemez- és forgácslapgyártó ipar fejlesztését.

A 10189/1968. GB. számú határozat szűkítette az egyedi nagyberuházások körét és a termelő jellegű beruházásokat a vállalat saját forrásából, fejlesztési kölcsön igénybevételével rendelte megvalósítani. E döntés alapján a jövőben a farostlemező- és faforgácsolóipar fejlesztését is vállalati erőforrásokból kell biztosítani.

Az erdőgazdaságok beruházásai közül továbbra is az erdőfeltárási beruházásokat tartjuk elsőrendű fontosságúnak, ezek megvalósításához 1969. évben is központi támogatást biztosítunk. Nagy fontosságúnak ítéljük az erdőgazdaságok feldolgozó tevékenységének fejlesztését célzó beruházásokat is, ezek megvalósítását elsősorban a beruházási hitelezés során kívánjuk támogatni.

Az 1969. évi terv fő célkitűzései a következők:

a/ Állami beruházások. Az erdészeti és faipari ágazatban egyetlen egyedi nagyberuházás van, a Ládaipari Vállalat Vásárosnaményi Faforgácsolóiparára létesítése. A beruházás céljára 1969. évben 202 millió Ft áll rendelkezésre és a jóváhagyott ütemterv alapján a beruházást 1969. év végéig kell befejezni. A beruházás üzembehelyezése után évi 4,5 millió db almaszláda előállítására válik lehetővé.

A célcsoportos állami beruházások közé tartozó erdőtelepítési és fásítási beruházások céljára 1969. évben 360 millió Ft áll rendelkezésre, 13,0 millió Ft-tal több, mint 1968. évben. Az állami erdőgazdaságok részesedése ebből a keretből 90,0 millió Ft, ami 6,0 millió Ft-tal nagyobb, mint az erdőtelepítési beruházások 1968. évi várható teljesítése. A rendelkezésre álló összegből az állami erdőgazdaságoknak 2 000 ha új erdő üzembehelyezését kell biztosítaniuk.

Egyéb állami beruházások céljára az erdészeti költségvetési szervek 1969. évben 30,0 millió Ft-ot használhatnak fel, 3,0 millió Ft-tal többet, mint 1968. évben.

b/ Vállalati beruházások. A vállalati beruházások pénzügyi forrásai 1969. évben jelentősen bővülnek 1968. évhez képest.

- Az állami erdőgazdaságok 1969. évben is az amortizáció teljes összegét tarthatják vissza a fejlesztési alap részeként. Továbbra is érvényben van az a rendelkezés, hogy az amortizáció 40 %-át - az alföldi erdőgazdaságok kivételével - erdőfeltárási célra kell fordítani. Ezen túlmenően 1969. évben is az Erdőfenntartási Alapból támogatjuk az erdőgazdaságok erdőfeltárási tevékenységét. Az Erdőfenntartási Alapból ilyen címen engedélyezett kiegészítés azonban csak akkor vehető igénybe, ha az erdőgazdaság amortizációjának 40 %-át már felhasználta erdőfeltárási beruházások céljára.

A fejlesztési alap 1969. évi összegét növeli az 1968. évi gazdálkodás nyereségéből képződő fejlesztési alaprész. Ennek nagyságát az állami erdőgazdaságok vonatkozásában országosan 35 - 40, 0 millió Ft-ra becsüljük. 1969. évben jelentősen megnő az erdőgazdaságok rendelkezésére álló beruházási hitelvolumen. A GB döntése alapján a MBB 1969. évben döntően középlejáratu hitelek bocsát a vállalatok rendelkezésére, ezek maximális lejáratá 36 hónap, kamatlába pedig 8 %. Kíváncsok, hogy az erdőgazdaságok 36 hónapnál lényegesen rövidebb lejáratral nyújtsák be hitelkérelmüket, mert ez versenyképességüket fokozza a hitelek elosztásánál. Hosszulejáratu hitel 1969. évben csak preferált célokra áll rendelkezésre. Idetartoznak elsősorban a tőkés exportot növelő kezdeményezések, valamint az anyagmozgatás gépesítését célzó beruházások.

- A faipari vállalatok 1969. évben is az 1968. évvel azonos százaléku amortizációt tarthatnak vissza beruházási célra.

1969. évben a faipari vállalatoknál is növeli a fejlesztési alapot az 1968. évi gazdálkodás nyereségéből képzett FA-rész, ennek nagyságrendjét országosan 90 - 92 millió Ft-ra becsüljük.

1969. évtől kezdődően a faipari vállalatok az ipar egésze részére biztosított hitelkeretből részesülhetnek beruházási hiteljuttatásban. A hitel döntő része itt is középlejáratu hitelként kerül folyósításra, hosszulejáratu hitel - évi 7 %-os, illetve 6 %-os kamattal - csak preferált célok megvalósítására engedélyezhető.

A faipari vállalati beruházások között kell szólni arról, hogy tárgyalások folynak a Mohácsi Farostlemezgyár évi 60 000 tonnás és a Nyugatmagyarországi Fűrészek Szombathelyi Faforgácslap Üzemének évi 64 000 m³-es bővítéséről. Mindkét beruházást a vállalatok saját erőforrásából, fejlesztési kölcsön igénybevételeivel kell megvalósítani. E két beruházás megvalósítása jelentősen bővítené az alacsonyabbrendű faválasztékok felhasználásának eddigi lehetőségeit.

Az 1969. évi beruházások várható összetétele

Az 1968. évi beruházások várható teljesítésére vonatkozóan rendelkezésünkre álló adatokból megállapítható, hogy a **beruházások** szerkezetében az új gazdaságirányítási rendszer bevezetése jelentős változást hozott. A korábbi évekhez képest jelentősen csökkent - elsősorban az erdőgazdaságoknál - a gépberuházások volumene, valamint mindkét ágazatban a kommunális - szociális és lakásépítési - beruházások részaránya. Korábban tájékoztatást kértünk az állami erdőgazda-

ságoktól és a faipari vállalatoktól az 1969. évi beruházási célkitűzésekre. A beérkezett adatokból az állapítható meg, hogy 1969. évben - 1968. évihez képest - jelentősen nem változik a beruházások szerkezete. Továbbra is viszonylag kis volumenű gépberuházással számolunk, de várhatóan 1968. évhez képest emelkedni fog a kommunális beruházások részaránya. Szükségesnek tartjuk a jelenségekre felhívni az állami erdőgazdaságok és faipari vállalatok vezetőinek figyelmét azért, mert a termelés egyik alapvető feltételének tekintjük a dolgozók szociális ellátottsága színvonalának tartós növelését.

III.

KÖZPONTI SZABÁLYOZÓK

Az új mechanizmus működésének általános felülvizsgálata során megállapítást nyert, hogy bár a reform egészében bevált, mégis a központi szabályozók beállításának pontatlanságai következtében, főleg a beruházási javak piacán egyensúly problémák tapasztalhatók. Az árakban a számítottnál általában lényegesen nagyobb nyereség realizálódik. Emiatt némileg módosul a jövedelemelosztási arány az állam és a vállalatok között, a vállalatok javára. Ez részben a vállalatoknak nyújtott állami támogatás különböző formáinak túlzott mértékével függ össze és a központi tervcélok megvalósítását némileg nehezíti.

Ezért az 1969. évi tervet jóváhagyó kormányhatározat előírja, hogy a szabályozók pontatlanságainak kiküszöbölésével, azok kisebb mértékű módosítása révén növelni kell a vállalatok érdekelttségét a termelés szerkezetének a gazdasági hatékonyság és a műszaki haladás követelményeit kielégítő átalakításában.

E követelmény alapján némileg módosítani kell az erdészet és a faipar területén is a központi szabályozókat.

Előljáróban meg kell jegyezni, hogy a központi szabályozók és azok változása a vállalati formában működő állami erdőgazdaságokat és a költségvetési folyószámlás rendszerben működő erdő- és vadgazdaságokat általában egyformán érinti.

1. Az árrendszerrel összefüggő módosítások

a/ Termelői és fogyasztói árak. Az 1968. január 1-én életbeléptetett árak felülvizsgálata során a következő megállapításra jutottunk:

- A primér fatermékek árárainyai elfogadhatók. Ezek árszínvonala azonban - a tölgy és a bükk iparifa választékai kivételével - magas. Így pl. az egyéb

tüzelőanyagokhoz képest túlzottan magas a tűzifa árszínvonala. Ez akadályozza a fatömegtartalékok kihasználását, a fakitermelés növelését.

- A faipari termékeknél árarány- és árszínvonal-problémák is vannak. Legsúlyosabb a fenyő fűrészáru és a helyettesítő anyagok aránytalansága. A fenyő fűrészáru ára túlzottan alacsony, a helyettesítő anyagok (nyár fűrészáru, farostlemez, forgácslap) ára viszont magas. Ez az aránytalanság határozottan akadályozza az import fenyőnek hazai anyagokkal való helyettesítését, emellett nehezíti a helyettesítő anyagok hazai termelésének bővítését is.

- Helytelen a gőzöletlen és gőzölt bükk fűrészáru áraránya is. A gőzöletlen bükk fűrészáru ára túlzottan alacsony, emiatt zavarok tapasztalhatók a gőzöletlen áruval való ellátásban.

E problémák megoldása érdekében 1969-ben az árszabályozás terén a következő intézkedések lépnek életbe:

Az egységes vastag tűzifa hatóságilag maximált termelői ára 1969. január 15-étől kezdve kb. 20 %-kal, 30 Ft/q-ra, fogyasztói ára ennek megfelelően 7,7 Ft/q-val, 14 %-kal csökken. Ennek eredményeként javul a tűzifa és az egyéb fűtőanyagok áraránya. A tűzifa kalórikus fűtőértékének ára még az árleszállítás ellenére is némileg magasabb lesz a hagyományos fűtőanyagokénál. Ezért a tűzifa-igények növekedésére nem lehet számítani, az árintézkedés azonban az igény csökkenését feltétlenül lassítani fogja.

Átmenetileg azonban, különösen ha januárban tartósabb hideg idő köszöntene be, számítani kell az igények lökészerű növekedésére. Ezért politikai értelemben is fontos feladata az erdőgazdaságoknak, hogy januárban, és általában az első negyedév folyamán a tűzifa szállítások előresorolásával feltétlenül gondoskodjanak az igények maradéktalan kielégítéséről, nehogy az árleszállítás után szervezési mulasztás következtében előállt hiányhelyzet a lakosság körében politikai visszatetszést váltson ki.

Emellett az év folyamán az árleszállítás széleskörű propagálásával és a tűzifa felkészítésével (apritással, kötegbe csomagolással stb.) a lakosság jobb kiszolgálásával fel kell venni a tényleges piaci versenyt az egyéb tüzelőanyagokkal. Csak így lehet elérni a tűzifafogyasztás viszonylagos szinten tartását, s azt, hogy a fogyasztás nagyarányú csökkenése az ipari hasznosítás megvalósulásáig se akadályozza a fatömegtartalékok kihasználását.

A farostfa, és a forgácsfa tűzifának minősül. Ezért a tűzifa 1969. január 15-én életbelépő árleszállításának hatását a Mohácsi Farostlemezgyár, va-

lamint a forgácslapgyárak részére szállított faanyagok ármegállapítása során is érvényesíteni kell. Ennek megfelelően a termelő erdőgazdaságok a feldolgozó üzemek részére az 1968-ban ténylegesen leszámlázott egységárház képest kötelesek 7,70 Ft/q árengedményt adni.

A fenyő fűrészáru valamennyi választékának a felhasználók felé érvényesülő hatóságilag maximált leadóállomási termelői ára 1969. január 1-ével egységesen 22 %-kal emelkedik. (A fogyasztói ár nem emelkedik, viszont a forgalmi adó a jelenlegi 25 %-ról 10 %-ra csökken.)

Az 1968-ban alkalmazott kevert ár megszűnik. Ennélfogva a belföldi termelésű fenyő fűrészáru átvételi ára a jelenlegihez képest csak kb. 10 %-kal emelkedik, mert a felhasználók felé érvényesített 1968. évi kevert átlagár alacsonyabb volt a belföldi termelés átvételi árnál. E tájékoztató mellékletében is közölt egységárak a felhasználók felé - az egysáornás forgalmazási rendben az ERDÉRT által - érvényesítendő leadóállomási árakat tartalmazzák. A kevert ár megszűnése következtében az ERDÉRT Vállalat a termelők felé a leadóállomási árakból 46 Ft/m³ átlagos fuvar költség, valamint a leadóállomási ár 2,5 %-ának megfelelő ERDÉRT jutalék levonásával képezett feladóállomási árat köteles érvényesíteni.

A hajópadló termelői ára 33 %-kal, fogyasztói ára 42 %-kal emelkedik. Ennek következtében várható a parkettigény növekedése.

A fa-nyilászáró szerkezetek termelői ára 11 %-kal nő, fogyasztói ára 7 %-kal csökken.

A faredőny termelői és fogyasztói ára egységesen 9 %-kal nő.

Láda: a fenyő fűrészáru árváltozásának hatása a ládagyártásban áthárítható a fogyasztókra. Ezért a fenyő ládák ára a Ládaipari Vállalat adatai szerint 15 %-kal, szerintünk legfeljebb 10 %-kal emelkedik. Helyes lenne nagyobb mennyiségű nyárfából gyártott láda kínálatával a fenyő áremelkedést ellensúlyozni. A fenyő helyettesítés terén kitűzött célt csak így tudjuk elérni.

A fenyő gőmbfa és a IV. vastagsági csoportba tartozó fenyő bányafa ára m³-ként 130.-Ft-tal emelkedik. Ez egyenliti ki a fenyő fűrészáru termelés ár-emelését. Hatósági áremelésből ugyanis többletnyereség nem képződhetik.

A farostlemez termelői és fogyasztói ára 1969. I. 1-ével kb. 7 %-kal, 300 Ft/m³-rel csökken. A felületkezelt farostlemezek nullszaldós nivellálására kerül sor, ugyancsak 1969. I. 1-ével. Ennek eredményeként a laminált lemezek ára kb. 17 %-kal emelkedik, a lakkozott lemezek ára pedig 20 %-kal csökken; ezáltal

a laminált lemezeknél - jórészt a tőkés import papirok felhasználása következtében - mutatkozó nagy veszteség és a lakkozott lemezek indokolatlan nyeresége kiegyenlítődik.

A faforgácslap ára egyelőre nem változik. Legkésőbb 1971-ig azonban meg kell teremteni a feltételeket ahhoz, hogy a termék termelői és fogyasztói ára is legalább 7 - 10 %-kal csökkenthető legyen.

A gőzöletlen bükk fűrészáru ára kb. 5 %-kal, 110 Ft/m³-rel emelkedik; a gőzölt fűrészáru maximált árából a korábbi előírás szerint adandó 270 Ft/m³ árengedmény mértéke 160 Ft/m³-re csökken.

Az árváltozásoknak megfelelően a készleteket az áttérés időpontjában át kell értékelni, s ennek kihatását a kiadandó részletes szabályozás szerint - a forgóalap rendezésbe bevont vállalatok előreláthatólag a forgóalappal szemben, a többiek (pl. ERDÉRT Vállalat) a költségvetéssel szemben számolhatják el.

Az árkihatás mértékével a már megkötött szerződésekben szereplő árakat (a farostfa és forgácsfa árakat is!) módosítani kell.

b/ Árformák. 1969. január hó 1-től az ágazat területén minden hatósággal rögzített ár megszűnik. Az 1968. folyamán a rögzített árformába sorolt termékeket maximált árformába sorolják át.

A speciális célra importált vörösfenyő fűrészáru és vörösfenyőronk szabad-áras lesz. A faszén a maximált árformából szintén a szabad árformába kerül.

2. Állami visszatérítés (szubvenció)

Ezzel kapcsolatban mindenekelőtt nyomatékosan fel kell hívni a figyelmet arra, hogy az 1969. évihez képest 1970-ben minden erdőgazdaság és vállalat részére jóváhagyott állami visszatérítés mértéke jelentősen (az erdőgazdaságoknál egyöntetűen 5 Ft/§-ral) csökken. 1969-ben tehát gépesítéssel, s általában az önköltség csökkentésével fel kell készülni a csökkenés ellensúlyozására. Enélkül súlyos problémák várhatók, az állami visszatérítés automatikus csökkenése a nyereség visszaesését fogja eredményezni.

1969-ben az ágazat területén - 1968-hoz képest - a következő változások jelentkeznek:

Az Erdőgazdasági Füz-, Nád- és Kosáripári Vállalat 1969. és 1970. évi állami export visszatérítését - az 1968. évi 35 Ft/§-ral szemben - eredetileg 26 Ft/§-ban, illetve 20 Ft/§-ban állapították meg. A vállalat kérelmére az ügyet

felülvizsgálták. Ennek eredményeként a regressziót mérsékeltek, s részére - a kisipari kosárfonó szövetkezetekkel azonos mértékű - 1969-ben 31 Ft/§, 1970-ben 26 Ft/§ állami visszatérítést engedélyeztek.

Az ERDÉRT Vállalat részére állami visszatérítést csak 1968-ra állapítottak meg, 14 Ft/§ összegben. 1969-70-re - a fenyő rönk 130 Ft/m³ termelési adóját is figyelembe véve - legfeljebb 12 Ft/§ állami visszatérítésre lehet számítani.

A cser papirfa export állami visszatérítését eredetileg ugyancsak 1968-ra engedélyezték. Ennek mértéke országos átlagban 40 Ft/§ volt. 1968 elején megállapítást nyert, hogy ez az állami visszatérítés nem teszi lehetővé a kívánatos volumenű export lebonyolítását, ezért ugyancsak kizárólag 1968-ra - az állami visszatérítés kiegészítéseként - 69 Ft/ürm³ termelési dotációt engedélyeztek. (Ez az eladási ár alapján kb. 14 Ft/§ kiegészítő támogatásnak felelt meg.) Így 1968-ban a cser papirfa export tulajdonképpen 54 Ft/§ állami támogatást kapott.

A fatömegtartalékok hasznosításának lehetővé tétele céljából - a LIGNIMPEX által jelzett világpiaci áresés figyelembevételével - 1969-re is engedélyezték az 1968. évvel azonos összegű, országos átlagban 54 Ft/§ állami visszatérítést, megközelítőleg az 1968. évi export volumenre vonatkozólag. Ezzel azonban a cser papirfa export termelési dotációja megszűnik; az erdőgazdaságok az export-támogatást 1969-ben egy forrásból, állami visszatérítésként kapják.

A devizaárak várható csökkenése miatt - az 1968. évvel azonos összegű támogatás ellenére - a cser papirfa feladóállomási ára az 1968. évihez képest 30 - 60 Ft/ürm³-rel csökkenni fog. Erre az árbevételi kiesésre feltétlenül fel kell készülni.

3. Termékforgalmazás

1969-ben a termékforgalmazás rendjében változás gyakorlatilag nem lesz.

Központi beszerzési keret csak a belkereskedelem, illetve a lakosság fenyő fűrészáru ellátását fogja szabályozni. (Az 1968. évi 170 000 m³-rel szemben 220 000, illetve 1970-ben 250 000 m³.)

Kiviteli kontingens ugyancsak a fenyő fűrészáru export felső határát állapítja meg, 1969-re 80 000 m³-ben, 1970-ben 50 000 m³-ben.

Az egysatornás forgalmazási rend az ERDÉRT viszonylatában továbbra is érvényben marad a fenyő fűrészárura, bükk fűrészárura, az import

fenyő és import nyár gömbfára, valamint az Erdőkémia viszonylatában a fenyő antára.

Valamennyi többi cikk forgalmazása többszatsornás. Gyakorlatilag minden export is, a fenyő fűrészáru kivételével. Ismételten rá kell mutatni arra, hogy a tapasztalat szerint sem az erdőgazdaságok, sem az iparvállalatok az e téren adott lehetőségeket 1968-ban megközelítőleg sem használták ki. A termékforgalmazás terén általában az eddigi kötöttségek és kényszerpályák teljes feloldása felé haladunk. Ez az ERDÉRT Vállalattól a hatósági alátámasztás nélküli, a termelő vállalatoktól pedig általában az önálló, hatékony vállalati kereskedelempolitika és kereskedelmi tevékenység érvényesítésére való céltudatos felkészülést követeli 1969. folyamán.

4. Vámok

Külkereskedelempolitikai okok miatt szükségessé válik az 1968-ban érvényesített vámkedvezmények megszüntetése. Hatékony vámok érvényesítésével a külkereskedelmi szervezeteknek módjuk lesz a külföldi partnereknél is vámengedelmények elérésével a magyar export számára kedvezőbb feltételeket teremteni.

1968-ban a tőkés import meghatározott mennyiségére fenyő fűrészáruban, furnérban, exóta rönkökben stb. a tőkés import vámmentes volt. 1969-től kezdve ezekre is hatékony vám lép életbe: A tőkés importot

- exóta rönkökben 2 %, illetve 10 %,
- fenyő és lombos fűrészáruban 10 %,
- lécbetétes butorlapban 30 %,
- furnérban 15 % vám fogja terhelni.

A vasuti talpfa és egyéb fatermékek tőkés és tőkés jellegű importját már 1968-ban is terhelték vámok.

A fenyő és lombos fűrészáru vámköltségét az ERDÉRT Vállalat kockázati alapja terhére számolhatja el. A többi termékeknél érvényesülő vám a felhasználókra áthárítható. Így pl. az exótárönk és a furnér vámja is a felhasználókra továbbhárítható. Ez a hatékony vám pl. a tőkés furnér import esetében 15 % ár-emelkedést jelent. Feltehetően ez is fékezni fogja a fogyasztás növekedését, különösen furnérban.

A Mohácsi Farostlemezgyár papir importja továbbra is engedélyje-gyes, vámmentes lesz.

Az exóta rönkök 2 %-os preferenciális vámkulcsa csak a fejlődő országokkal szemben érvényesíthető. Ebben a kérdésben azonban egyelőre nincs döntés, ezért az OAÁH állásfoglalása szerint mindaddig amíg ez a döntés ki nem alakul, az exóta rönköket továbbra is vámentesen kell forgalomba hozni.

5. Jövedelemszabályozás

Az elmúlt év folyamán különösen az erdőgazdaságok sajátos jövedelemelvonási rendszerével kapcsolatban számos probléma vetődött fel. Az ezzel kapcsolatos felülvizsgálat eredményeként célszerű az alábbi fontosabb megállapításokat lerögzíteni.

-Mindenekelőtt meg lehet állapítani, hogy a szabályozók az I-III. negyedévi eredmények tanúsága szerint minden erdőgazdaság számára biztosítják a nyereséges gazdálkodás feltételeit.

- Az erdőhasználati járulék jelenlegi, a fakitermelés volumenével lineárisan változó rendszere nem ösztönöz eléggé a fakitermelés növelésére, a tartalékok kihasználására.

- A járulékok jelenlegi differenciálása az egyes fafajok jövedelmezőségének mértékére gyakorolt hatásán keresztül nem szolgálja eléggé fafajpolitikai célkitűzéseinket; nagy nyereséget biztosít azokon a fafajokon, amelyekben tartalék alig, vagy egyáltalán nincs, ugyanakkor túl kicsi a nyereség azokon a fafajokon, amelyekben nagy kitermelhető tartalékok állnak rendelkezésre.

- A nagy tartalékkal rendelkező fafajokon (akác, cser, gyertyán, hazai nyár) képződő kis nyereség nem teszi lehetővé, hogy az erdőgazdaságok e fafajokkal kapcsolatban a piac bővítése és a helyettesítés előmozdítása érdekében rugalmas, hatékony vállalati árpolitikát folytassanak, vagyis árengedményeket tegyenek pl. akác rönkben, valamint az akác és cser egyéb választékaiban, s ezáltal a kereslet olyan bővülését érik el, amely a kitermelés növelését és az árengedmény ellenére a nyereségtömeg növelését tenné lehetővé.

-Az Erdőfenntartási Alapban feleslegek képződnek, ezért az erdőfenntartási járulékbefizetést az 1968. évi fakitermelés szintjén - az erdőfelújítások jövőbeni költségfedezetének veszélyeztetése nélkül, de a felhasználás némi korlátozása mellett - országos viszonylatban összesen kb. 38 - 39 millió Ft-tal csökkenteni lehet.

- A 42/1967. MÉM számú utasítással életbeléptetett erdőgazdaságonkénti átlagos erdősítesi egységarak nehezítik a fenyvesítési program végrehajtását,

s a fenyővel történő fafajcserét, miután nem nyújtanak fedezetet az eddiginél nagyobb mértékű fenyő csemetével történő erdősítés többletköltségeire.

E megállapítások alapján - bár hangsúlyozni kell, hogy a szabályozók összességükben beváltak, és minden erdőgazdaság számára kiegyensúlyozott gazdaságkodást biztosítanak - a vállalati és a népgazdasági érdekek közelítése céljából szükséges a járulékok némi módosítása. Ezzel kapcsolatban 1969. január 1-ével a következő két évre kiterjedő hatállyal a következő intézkedésre kerül sor:

a/ Az erdőfenntartási járulék - erdőgazdaságonkénti differenciálásának, valamint a bruttó fatömeg alapján történő kirovásnak 1969-70-re való fenntartása mellett - egyes, erdőgazdaságonként általában a legnagyobb tartálékkal rendelkező fajokra vonatkozólag csökken. A többi fajok erdőfenntartási járuléka változatlan marad. Kevés kivétellel általában csak a cser, akác, gyertyán és a hazai nyár erdőfenntartási járuléka fog csökkenni m^3 -ként 20 - 40 Ft-tal.

Ennek eredményeként az Erdőfenntartási Alapba történő összes befizetés - az 1968. évi összes fakitermelés szintjén, a HM erdőgazdaságaival együtt - kb. 39 millió Ft -tal, a fakitermelés várható növekedését figyelembe véve - a jelenlegi járulékok alapján befolyóhoz képest - kb. 50 - 60 millió Ft-tal csökken.

b/ Az erdőhasználati járulék tekintetében, a fatömegtartalékok kihasználására jobban ösztönző jövedelmezőségi arányok kialakítása céljából - az erdőfenntartási járulék csökkentésén kívül - a cser, akác, gyertyán és a hazai nyár erdőhasználati járulékát 1969-re és 1970-re erdőgazdaságonként differenciáltan, egy összegben fogjuk állandósítani. Minden egyéb fajra vonatkozólag fennmarad az erdőhasználati járulék jelenlegi elvonási rendszere, tehát az erdőfenntartási járulék 60 %-a.

Ezen intézkedés eredményeként az erdőhasználati járulékbefizetés az 1968. évi fakitermelés szintjén kb. 30 millió Ft-tal csökken.

Az erdőfenntartási és az erdőhasználati járulékelvonás csökkentése minden erdőgazdaságnál majdnem 100 %-ban ellentételezi az egységes vastag tűzifa, a farostfa és a forgácsfa árcsökkentésének a hatóságilag maximált jelenlegi ár (37,70 Ft/q) alapján számított kihatását. A tűzifa árcsökkentés további kihatását, tehát pl. a vékony tűzifa és a hulladék árengedményét az erdőgazdaságoknak eredményük terhére kell viselniük, amennyiben ezt az 1968 folyamán a hatósági árhoz képest vállalati hatáskörben már érvényesített tűzifa árcsökkentés nem ellentételezi.

A járulékbefizetés csökkentése az erdőgazdaságokat érdekeltté teszi a cser, akác, gyertyán és a hazai nyár kitermelés nagyobb arányú növelésében, mivel a fafajok közötti jövedelmezőségi ellentmondásokat lényegesen csökkenti. Emellett az erdőhasználati járulék egy részének stabilizálása révén a tartalékoltt fafajok kitermelésének növelése esetén az erdőgazdaságok részére - a tűzifa 20 %-os ár-csökkentésén kívül - további ármérséklésekhez vállalati árpolitikai fedezetet is nyújt. Mindezekon kívül a jövedelemszabályozás módosítása - a fakitermelés növelése esetén - a vállalati alapoknak az eddiginél nagyobb mértékű növekedését is biztosíthatja.

Ezért feltétlenül szükséges, hogy az erdőgazdaságok ezzel az ösztönzéssel éljenek. Vizsgálják felül 1969. évi vágástervüket és - amennyiben a megváltozott szabályozók alapján vállalati szempontból szükségesnek ítélik - már az 1969. évi vállalati tervben is esetleg attól eltérő olyan összetételű fakitermelést tárgyaljanak, amely az új szabályozók figyelembevételével a vállalati érdekek hatékonyabb érvényesülését biztosíthatja.

Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a szabályozók módosítása feltétlenül hátrányos következményekkel jár abban az esetben és arra az erdőgazdaságra nézve, amely cser, akác, gyertyán, vagy hazai nyár fakitermelését az 1968. évihez képest csökkenteni kívánja. Az erdőhasználati járulék stabilizálása következtében a csökkentés jelentős veszteség tényezővé válik.

c/ Erdősítések elszámolása terén a jelenleg érvényben levő 42/1967. MÉM számú utasítás módosításaként a közeljövőben megjelenő, s e tájékoztató mellékletében is tárgyalt, 1969. január 1-én életbelépő 83/1968. (MÉM. É. 5o.) MÉM sz. utasítás az eddigihez képest az alábbi kiegészítéseket tartalmazza.

- A gyorsannövő fenyő termesztésére alkalmas területeken lévő cser és gyertyán állományok helyén erdei-, luc-, duglas és sima fenyővel végzett erdőfelújításokért 1969-ben és 1970-ben az alaputasításban meghatározott egységeken felül hektáronként 5 000 Ft felárat lehet elszámolni, abban az esetben, ha a fafajcserére tervezett erdőrészetek cser és gyertyán fatömeg aránya a 60 %-ot meghaladja, a termőhely fenyő telepítésre alkalmas, és az erdősisítés első kivitelének átvételekor a fenyő arány eléri a 70 %-ot, az erdősisítés eredményessége pedig meghaladja a 70 %-ot.

- A ráfordítások alapján elszámolásra kerülő munkákat legfeljebb a költségvetésben jóváhagyott költség mértékéig lehet elszámolni; a műveletenként

jóváhagyott összeget nem lehet tullepni, és a műveletek között a költségeket nem lehet átcsoportosítani.

A ráfordításos műveletek költségfelhasználására különösen fel kell hívni a figyelmet. A 42/1967. számú utasítás sem helyezte kilátásba, hogy a ráfordításos alapon elszámolható műveletek költség-felhasználását korlátozás nélkül ki lehet elégiteni. Az utasítás ezzel kapcsolatban tételes költségvetések készítését írta elő, s azok felülvizsgálata alapján 1968-ban is a minisztérium hagyta jóvá az ezekre felhasználható összeget.

Az utasítást többen helytelenül úgy értelmezték, hogy a jóváhagyott kerettől függetlenül a ténylegesen felhasznált és 37 % rezsivel és 3 % haszonnal növelt közvetlen költségeket minden további nélkül el lehet számolni.

Az 1968. évi tapasztalat azt mutatta, hogy az előirányzathoz képest túlságosan megnőtt a ráfordításos műveletek költségigénye. Ezért az erdőfenntartási költségekkel való takarékoskodás céljából az a határozat született, hogy ezek összesen elszámolható értékét országos viszonylatban 100 millió Ft-ban maximálni kell, vagyis az 1968. évihez képest országos viszonylatban 10 - 12 % megtakarítást kell elérni.

Az Erdőfenntartási Alapba történő befizetésnek a tűzifa árcsökkenés érdekében végrehajtott csökkentése mellett erre a felhasználást korlátozó intézkedésre - az Alap biztonságos egyensúlyának fenntartása céljából - feltétlenül szükség van.

A jövedelemszabályozás egyéb általános érvényű módosításai a következők:

d/ Import forgalmiadó. A szocialista import, valamint a fenyő fűrészáru helyettesítés előmozdítása érdekében megváltoznak az import forgalmiadó kulcsok is.

A fenyő fűrészáru belföldi áremelésének a szocialista import beszerzési árához viszonyított többletbevételét import forgalmi adóval vonják el. Az adókulcs a devizasorzós beszerzési árnak 35 %-a. Ez a fenyő fűrészáru 1 m³-ére vonatkoztatva kb. 510 Ft jövedelemelvonást jelent az ERDÉRT-nél. Ezt azonban az eladási ár emelése teljes mértékben kiegyenlíti.

A fenyő fűrészáru tőkés importjának devizasorzós beszerzési ára - a belföldi eladási árak emelése ellenére, a vám érvényesítése nélkül is - még mindig jóval magasabb a belföldi áraknál. A többletráfordítást az ERDÉRT-nél ár-

kiegészítéssel egyenlítik ki. Ez a devizaszorzós beszerzési árnak 23 %-a, kb. 600 Ft/m³.

A faforgácslap szocialista importját terhelő (1968-ban 42 %) forgalmi adó a helyettesítés előmozdítása és a forgácslap-felhasználás ösztönzése céljából 1969-től megszűnik. Ezáltal az import forgácslap a belföldi termelői árhoz képest m³-ként 7 - 800 Ft-tal lesz olcsóbb. Ez is arra int, hogy a forgácslapgyártás önköltségét, majd a belföldi termelésű forgácslap árát is minél előbb csökkentsük. (A tőkés importot továbbra is 50 % vám terheli. Így annak ára magasabb lesz a belföldinél.)

A farostlemez tekintetében - ugyancsak a helyettesítés és a felhasználás előmozdítása céljából - a szocialista importból származó 4 mm-nél vékonyabb lemezeket mentesítik a folyó évi 50 %-os forgalmi adó kötelezettség alól. Így ezek ára - a jelenlegihez képest csökkentett belföldi farostlemez árnál is - kb. 1000 Ft/m³-rel lesz alacsonyabb.

A 4 mm-s és annál vastagabb farostlemezek szocialista importját 1969-től kezdve csak 15 % import forgalmi adó fogja terhelni. Ezáltal a 4 - 5 mm vastag szocialista importból származó farostlemez is több mint 300 Ft-tal lesz olcsóbb a hazai gyártású farostlemeznél.

Az ERDÉRT-et mind a farostlemez, mind a forgácslap esetében hatóságilag tételesen előírt árképzési séma fogja kötelezni arra, hogy az import forgalmi adó csökkentését a felhasználók felé árendedmény formájában ténylegesen érvényesítse. Az árképzési séma tételei a következők:

- Import beszerzési ár x 40,04 Ft
 - Külker árrés, az import beszerzési ár 0,9 %-a
 - A 4 mm-nél vastagabb farostlemez esetében 15 % vám költség
 - Tényleges határállomási költség, fuvarlevél alapján
 - Telepi kiszolgálás esetén telepi költség
forgácslapra	130 Ft/m ³
farostlemezzre	170 Ft/m ³

(Tranzit szállítás esetén ezt nem lehet felszámítani)

- TEK jutalék, az eladási ár 2,5 %-a

A nyár papírfá import forgalmi adója 35 %-ról 30 %-ra csökken. Ez az 1968. évihez képest ürm³-enként 15 - 20 Ft megtakarítást jelent.

A faszén import forgalmi adója marad változatlanul 37,5 %.

A bányavállalatoknak diszponált fenyő bányaszéldeszka import forgalmi adója ugyancsak változatlanul 60 % lesz, az egyéb célra, pl. a belkereskedelemhez lakossági célra diszponált bányaszéldeszkát azonban import forgalmi adó nem fogja terhelni.

e/ Termelési adó. A fenyő rönk és a IV. vastagsági csoportba tartozó fenyő bányafa áremelését - a PM. 62. 295/1968. IV. sz. leirata értelmében - 130 Ft/m³ termelési adóbefizetési kötelezettség fogja ellensúlyozni. Az adó mind a belföldi termelésből, mind az importból származó - értékesített és saját üzemben feldolgozott - anyagot terheli. Erre külön is fel kell hívni a figyelmet.

Az ERDÉRT kockázati alapképzési kötelezettsége az árszabályozás során e tekintetben figyelembe vett termékek árbevételének 0, 5 %-ára csökken, az eredeti 2 %-ról. Az árrésből így felszabaduló kockázati fedezetet a vállalatnak termelési adóként kell befizetnie.

Amennyiben az ellenőrzés során megállapítást nyerne, hogy az erdőgazdaságok a központosított tiszta jövedelem terhére adott tűzifa-árendeményt a farostlemez- és forgácslapgyárak felé nem érvényesítették, az ebből származó jogtalan nyereséget termelési adó formájában ugyancsak elvonják.

f/ Eszközlekötési járulék. 1969. évtől kezdve a vállalatoknak a hittel finanszírozott állóeszközök és készletek után is kell eszközlekötési járulékot fizetniük, a mentesített területek és eszközök kivételével. Azoknál a vállalatoknál, ahol nem történt forgóalap rendezés, a járulékalap kiszámításánál a forgóalap-pótló hitelek összegéből a készleteket finanszírozó hányadot csökkentő tételként figyelembe lehet venni. A "vevők" számlacsoportban nyilvántartott forgóeszközök mentesek a járulék fizetési kötelezettség alól.

g/ Deviza illeték. A jövőben minden tőkés import után - a külkereskedelmi árszorzás összegre vetítve - 1 % deviza készletleti illetéket kell befizetni. Ez különösen az ERDÉRT Vállalatot, a Mohácsi Farostlemezgyárat, és mindazokat a vállalatokat érinti, amelyek nyersanyagot, gépet stb. importálnak. Az illetéket termelési költségként kell elszámolni.

A tőkés gép-import letéti díja a kifizetésre kerülő deviza Ft ellenértékének 100 %-ára csökken.

h/ Az adóköteles nyereség megosztására alkalmazott képletben bérköltségként

- a bérszínvonal szabályozásba bevont ipari vállalatoknál a tárgyévi tényleges bérköltséget, vagyis a tárgyévi átlaglétszám és a tárgyévi bérszínvonal szorzatát,

- a bértömeg-szabályozásba bevont erdőgazdaságoknál pedig a ténylegesen felhasznált bértömeget kell figyelembe venni.

A saját alapképzés és adózás szabályai, valamint a tiszta jövedelem - elvonás tényezői (erdőfenntartási és erdőhasználati járulék stb.) a költségvetési folyószámlás rendszerben működő erdő- és vadgazdaságoknál ugyanazok, mint az állami erdőgazdaságoknál. Eltérés csupán az, hogy a nyereség-adót nem a PM bevételei főigazgatóságához, hanem a MÉM központi számlájára kell befizetniük.

i/ A bérszorzó területünkön csak az ERDÉRT vonatkozásában változik, 3,5-ről 2-re csökken.

A bérszínvonal emelés 1968-ban előírt 4 %-os korlátja 1969-ben általában megszűnik.

j/ A tartalékalap képzése addig kötelező, amíg annak összege el nem éri az évvégi záróeszközállomány 1,5 %-ának és a bérköltség 8 %-ának együttes összegét. Ezen a téren kivételt csak az ERDÉRT Vállalat képez, ahol továbbra is az eddigi szabályozás (0,3 illetve 3 %) marad érvényben.

A tartalékalapot - rendeltetésszerű felhasználásáig - tartós betétként kell elhelyezni a számlavezető banknál. A bank a betét után a mindenkori hitelpolitikai irányelveknek megfelelő kamatot fizeti.

6. Hitelpolitika

Az 1969. évi hitelpolitika alapvető célja a várható feszültségek leküzdése, a hitelpolitika hatékonyságának növelése. Ennek megfelelően

- növelik a hitelnyújtás szelektivitását,
- gyorsítani fogják a hitelek megtérülését,
- emelik a kölcsön árát,
- fokozni fogják a hitelből finanszírozott beruházások gazdaságossági követelményeit,

- általában a forgóeszköz-felhalmozást fékező hitelpolitikát fognak folytatni és

- ösztönözni fognak a szabad pénzeszközök tartós elhelyezésére.

A rövidlejáratu forgóeszköz-hitelek kamata 8 %-ról 7 %-ra csökken. 90 napon túli lejárat esetén a rövidlejáratu forgóeszköz hitelnél és az amortizáció naptári éven belüli megelőlegezésénél a bank - további 90 naponként - 1 %-kal növelheti a kamatot. A 90 napon belül visszafizetésre kerülő rövidlejáratu hitelek kamatlába 1 %-kal csökken.

A forgóeszközök tartós növekedését nemcsak a korábbi finanszírozási arány mértékében, hanem teljes egészében a vállalat fejlesztési alapjából kell fedezni. A bank legfeljebb átmeneti, a fejlesztési alaphoz visszafizetendő hitelt nyújthat erre a célra.

A bankoknál elhelyezett tartós betétek kamata az alábbiak szerint módosul:

- legalább félévre elhelyezett betétek után	3 %
- egy évre elhelyezett betétek után	5 %
- másfél évre elhelyezett betétek után	6 %
- legalább 2 évre elhelyezett betétek után	7 %

A költségvetési folyószámlás rendszerben működő erdő- és vadgazdaságoknál általában az önfinanszírozás elveit kell alkalmazni. Számukra az MNB hitelek helyett - amennyiben az évközben akumulálódott tiszta jövedelem-elvonási elemek azt nem fedezi - a MÉM kiegyenlítő kiadási előirányzata terhére új hitelt.

Budapest, 1969. január hó

1969-ben életbelépő hatósági árváltozások

A cikk megnevezése	Mérték- egység	Termelői egységár Ft-ban		Az árváltozás életbelépése
		1968	1969	
<u>Fenyő rönk</u> ^{1/}				
Lemezipart, I. oszt.	m ³	143o	156o	1969. I. I.
II. oszt.	m ³	128o	141o	1969. I. I.
Fűrészipari, I. oszt.	m ³	118o	131o	1969. I. I.
II. oszt.	m ³	98o	111o	1969. I. I.
III. oszt.	m ³	83o	96o	1969. I. I.
<u>Fenyő bányafa</u> ^{1/}				
I. vast. oszt.	m ³	65o	65o	1969. I. I.
II. vast. oszt.	m ³	73o	73o	1969. I. I.
III. vast. oszt.	m ³	8oo	93o	1969. I. I.
<u>Egységes tűzifa</u> ^{1/}	t	377	3oo	1969. I. I5.
<u>Fenyő fűrészáru</u> ^{2/}				
Szelvényáru, normál				
18-2o mm vastag				
OF, széles	m ³	297o	362o	1969. I. I.
keskeny	m ³	277o	338o	1969. I. I.
I. oszt., széles	m ³	24oo	293o	1969. I. I.
keskeny	m ³	222o	271o	1969. I. I.
II. oszt., széles	m ³	222o	271o	1969. I. I.
keskeny	m ³	2o6o	251o	1969. I. I.
III. oszt., széles	m ³	188o	229o	1969. I. I.
keskeny	m ³	174o	212o	1969. I. I.
IV. oszt., széles	m ³	17oo	2o7o	1969. I. I.
keskeny	m ³	162o	198o	1969. I. I.
V. oszt., széles	m ³	131o	16oo	1969. I. I.
keskeny	m ³	125o	153o	1969. I. I.

1. sz. melléklet folytatása

A cikk megnevezése	Mérték- egység	Termelői egységár Ft-ban		Az árváltozás életbelépése
		1968	1969	
22-40 mm vastag				
OF, széles	m ³	2870	3500	1969. I. I.
keskeny	m ³	2690	3280	1969. I. I.
I. oszt., széles	m ³	2320	2830	1969. I. I.
keskeny	m ³	2140	2610	1969. I. I.
II. oszt., széles	m ³	2140	2610	1969. I. I.
keskeny	m ³	1980	2420	1969. I. I.
III. oszt., széles	m ³	1800	2200	1969. I. I.
keskeny	m ³	1660	2030	1969. I. I.
IV. oszt., széles	m ³	1620	1980	1969. I. I.
keskeny	m ³	1540	1880	1969. I. I.
V. oszt., széles	m ³	1250	1530	1969. I. I.
keskeny	m ³	1170	1430	1969. I. I.
45-100 mm vastag				
OF, széles	m ³	2810	3430	1969. I. I.
keskeny	m ³	2650	3230	1969. I. I.
I. oszt., széles	m ³	2260	2760	1969. I. I.
keskeny	m ³	2080	2540	1969. I. I.
II. oszt., széles	m ³	2080	2540	1969. I. I.
keskeny	m ³	1920	2340	1969. I. I.
III. oszt., széles	m ³	1740	2120	1969. I. I.
keskeny	m ³	1600	1950	1969. I. I.
IV. oszt., széles	m ³	1560	1900	1969. I. I.
keskeny	m ³	1480	1810	1969. I. I.
V. oszt., széles	m ³	1170	1430	1969. I. I.
keskeny	m ³	1090	1330	1969. I. I.
Rövidáru				
0, 5-0, 9 m hosszú				
asztalosáru	m ³	900	1100	1969. I. I.
építőáru	m ³	830	1010	1969. I. I.

A cikk megnevezése	Mérték- egység	Termelői egységár Ft-ban		Az árváltozás életbelépése
		1968	1969	
1-1,75 m hosszú				
18-20 mm vastag				
OF	m ³	2020	2460	1969. I. I.
asztalosáru	m ³	1560	1900	1969. I. I.
építőáru	m ³	1290	1570	1969. I. I.
22-100 mm vastag				
OF	m ³	1920	2340	1969. I. I.
asztalosáru	m ³	1470	1790	1969. I. I.
építőáru	m ³	1190	1450	1969. I. I.
2-2,75 m hosszú				
18-20 mm vastag				
OF	m ³	2300	2810	1969. I. I.
asztalosáru	m ³	1780	2170	1969. I. I.
építőáru	m ³	1470	1790	1969. I. I.
22-100 mm vastag				
OF	m ³	2180	2660	1969. I. I.
asztalosáru	m ³	1660	2030	1969. I. I.
építőáru	m ³	1350	1650	1969. I. I.
Gerenda, 3-6,5 m hosszú				
300 cm ² -ig				
I. oszt.	m ³	2470	3010	1969. I. I.
II. oszt.	m ³	2280	2780	1969. I. I.
III. oszt.	m ³	1880	2290	1969. I. I.
300 cm ² -nél vastagabb				
I. oszt.	m ³	3070	3750	1969. I. I.
II. oszt.	m ³	2670	3260	1969. I. I.
III. oszt.	m ³	2380	2900	1969. I. I.
Zárléc, 48x48 - 100x100 mm méretű				
1-1,75 m hosszú				
asztalosáru	m ³	1470	1790	1969. I. I.
építőáru	m ³	1190	1450	1969. I. I.

1. sz. melléklet folytatása

A cikk megnevezése	Mérték- egység	Termelői egységár Ft-ban		Az árváltozás életbelépése
		1968	1969	
2-2,75 m hosszú				
asztalosáru	m ³	1660	2030	1969. I. I.
építőáru	m ³	1350	1650	1969. I. I.
3-6,5 m hosszú				
asztalosáru	m ³	2470	3010	1969. I. I.
építőáru	m ³	1780	2170	1969. I. I.
Léc, 24x45-50mm és 25x45-50mm				
1-1,75 m hosszú építőáru	m ³	1390	1700	1969. I. I.
2-2,75 m hosszú építőáru	m ³	2160	2640	1969. I. I.
3-6,5 m hosszú építőáru	m ³	2160	2640	1969. I. I.
Más szabv. méretű léc				
1-2,75 m hosszú építőáru	m ³	990	1210	1969. I. I.
3-6,5 m hosszú építőáru	m ³	1390	1700	1969. I. I.
Farostlemez, nyers ^{1/}				
I. osztályu, 3,0 mm vastag	m ³	4500	4170	1969. I. I.
3,5 mm vastag	m ³	4370	4050	1969. I. I.
4,0 mm vastag	m ³	4230	3920	1969. I. I.
4,5 mm vastag	m ³	4130	3830	1969. I. I.
5,0 mm vastag	m ³	4070	3770	1969. I. I.
5,5 mm vastag	m ³	4000	3710	1969. I. I.
6,0 mm vastag	m ³	3960	3670	1969. I. I.
II. osztályu, 3,0 mm vastag	m ³	4300	3990	1969. I. I.
3,5 mm vastag	m ³	4170	3870	1969. I. I.
4,0 mm vastag	m ³	4030	3740	1969. I. I.
4,5 mm vastag	m ³	3930	3640	1969. I. I.
5,0 mm vastag	m ³	3870	3590	1969. I. I.
5,5 mm vastag	m ³	3800	3520	1969. I. I.
6,0 mm vastag	m ³	3760	3490	1969. I. I.

A cikk megnevezése	Mérték- egység	Termelői egységár Ft-ban		Az árváltozás életbelépése
		1968	1969	
Butorlap, fenyő lécbetétes ^{1/}				
14 mm vastag, E. min.	m ³	9300	9890	1969. I. I.
H. min.	m ³	8560	9150	1969. I. I.
19 mm vastag, E. min.	m ³	9070	9660	1969. I. I.
H. min.	m ³	8220	8810	1969. I. I.
22 mm vastag, E. min.	m ³	8570	9160	1969. I. I.
H. min.	m ³	7820	8410	1969. I. I.
25 mm vastag, E. min.	m ³	8230	8820	1969. I. I.
H. min.	m ³	7570	8160	1969. I. I.

1/ Legmagasabb (maximált) termelői árak feladóállomáson.

2/ A felhasználók felé érvényesítendő legmagasabb (maximált) termelői árak rendeltetési állomáson.

2. sz. melléklet

A mezőgazdasági és élelmezéstudgyi miniszter 83/1968/MÉM. É. 5o. /MÉM. sz. utasítása a 42/1967/MÉM. É. 49. /MÉM. számú utasítás kiegészítéséről

Az erdőművelési munkákról és azok 1967-7o. évi elszámolási és finanszírozási rendjéről szóló 42/1967/MÉM. É. 49. /MÉM. számú utasítás (a továbbiakban "U") kiegészítéseként - a pénzügyminiszterrel és az Országos Tervhivatal elnökével egyetértésben - az alábbiakat rendelem:

1. A gyorsannövő fenyő termesztésére alkalmas területeken levő cser és gyertyán állományok helyén gyorsannövő fenyőkkel (erdei-, luc-, duglász- és simafenyővel) végzett erdőfelújításokért a 42/1967/MÉM. É. 49. / számú utasításban meghatározott egységáron felül a 2/a-c. pontban előirt feltételek megléte, illetőleg teljesítése esetén hektáronként 5 000 Ft felárat lehet elszámolni az Erdőfenntartási Alap terhére.

2. Felárat csak akkor lehet elszámolni, ha

- a/ végvágás előtt a fafajcserére tervezett erdőrésztetek cser és gyertyán fatömeg aránya külön-külön, vagy együttesen meghaladta a 60 %-ot (a vágás előtti fajaösszetételt az üzemtervi adatok, vagy - üzemterv hiányában - a leszámolt fatömegek alapján kell megállapítani);
- b/ a fafajcserét megelőzően a vágásterületen a termőhelyfeltárás megtörtént, és annak adatai alapján a termőhely fenyő-telepítésre alkalmasnak bizonyul (a termőhely alkalmasságának elbírálásánál a mellékletben lefektetett irányelveket kell alapul venni);
- c/ az erdősités első kivételének átvételekor 70 % a fenyőarány az erdősités eredményessége pedig meghaladja a 70 %-ot.

3. A felárat az első tenyészeti év végén az erdőrendezőség igazolása alapján lehet elszámolni. A leszámolásban a felárat külön tételben kell szerepeltetni.

4. Amennyiben az erdőrésztet a befejezésekör a műszaki átvétel során nem felel meg a 2 c/ pontban előirt követelményeknek, a kifizetett felárat vissza kell fizetni az Erdőfenntartási Alapba.

5. Felár csak teljes erdőrésztetért, vagy - az erdőrésztet megosztása esetén - 5 hektárt meghaladó, összefüggő rész - erdőrésztetért számolható el.

6 A tervezett fafajcserés erdőfelújításokról a mellékletben előirt kimutatást kell készíteni, melyhez csatolni kell a megosztásra tervezett erdőrésztetek

vázrajzát. A kimutatást az erdősítés megkezdése előtt, november 20-ig kell 3 példányban a területileg illetékes állami erdőrendezőségnek megküldeni. Az erdőrendezőségek a tervezetet felülvizsgálják, véleményezik és december hó 5-ig felterjesztik az Erdészeti Hivatalhoz. Az 1969. évre tervezett fafajcserés erdőfelújításokra vonatkozó kimutatást 1969. február hó 20-ig kell az állami erdőrendezőségnek megküldeni, és azt az erdőrendezőség március 5-ig felterjeszti az Erdészeti Hivatalhoz.

7. Az "U" 4. b. pontja szerinti ráfordítások alapján elszámolásra kerülő munkákat legfeljebb a költségvetésben műveletenként jóváhagyott költségek mértékéig lehet elszámolni;

- műveletenként a jóváhagyott összeget nem lehet túllépni,
- műveletek közt a költségeket nem lehet átcsoportosítani.

8. Az utasítás rendelkezéseit az 1969. január hó 1. után végzett erdőfelújításokra kell alkalmazni.

Budapest, 1968. december 12.

Földes László sk.
miniszterhelyettes

Készült a

MEZŐGAZDASÁGI ÉS ÉLELMEZÉSÜGYI MINISZTERIUM
INFORMÁCIÓS KÖZPONTJA

házi sokszorosító részlegében

B/5 méretben, 805 példányban, 38 oldal terjedelemben
69/388 F.v.: Budai János

11